

Bölüm 16

Solunum Sistemine Yönelik Bakım Uygulamaları

Damla ÖZÇEVİK SUBAŞI¹
Ecem ERSUNGUR²

1. Giriş

Solunum sistemi hastalıklarında evde bakımın amacı, hastalığın progresyonunu önlemek, semptomları azaltmak ve hafifletmek, tekrarlayan akut atakları önlemek ya da tedavisini sağlamak, egzersiz kapasitesini yükseltmek, komplikasyonları azaltmak, bireyin yaşam kalitesini korumak ve yükseltmektir (1). Bu doğrultuda temel hedef, bireylerin evlerinde daha mutlu ve huzurlu yaşam sürmelerini sağlamaktır (2,3). Sağlık bakım ekibi ve/veya hasta, bakım ve tedaviyi düzenli bir şekilde sürdüremediklerinde; hastalığın semptomları artmakta, ciddi komplikasyonlar, önemli fonksiyonel kayıplara bağlı kalp veya solunum yetmezliği gelişebilir ve hastanın bağımlılık düzeyi de artmaktadır. Solunum sistemi hastalığı olan bireylerin hem tedaviler hem de semptomlar nedeniyle yaşam kaliteleri de olumsuz yönde etkilenmektedir (4). Bu nedenle, solunum sistemi hastalıkları olan bireylerin evde bakım uygulamaları bi-

¹ Öğr. Gör., Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Söke Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, damlasubasi@adu.edu.tr

² Öğr. Gör., Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Söke Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, ecem.ersungur@adu.edu.tr

KAYNAKLAR

1. Can H. Solunum Sistemi Hastalıklarında Evde Bakım. Türkiye Klinikleri J Fam Med-Special Topics 2015;6(6):35-40
2. Aksu T, Fadiloğlu Ç. Solunum sistemi hastalığı olan bireylerin evde bakım gereksinimi ve yaşam kalitesinin incelenmesi. Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi. 2013; 2(1):1-12.
3. Aydoğan Ü, Gölcür M, Sarı O. Evde bakımda ailenin rolü. Ünlüoğlu İ, Saatçı E, editörler. Aile Hekimliğinde Evde Bakım. 1. Baskı. İstanbul: TAHEV, Akademi Yayınevi; 2015. p.231-7.
4. ksu T, Fadiloğlu Ç. Solunum sistemi hastalıklarında evde bakım yönetimi. Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi. 2010;2(3):127-32.
5. Thomas P. "I can't breathe"--assessment and emergency management of acute dyspnoea. Aust Fam Physician 2005;34(7):523-9.
6. Zoorob RJ, Campbell JS. Acute dyspnea in the office. Am Fam Physician 2003;68(9): 1803-10
7. Filiz M, Topsever P, Teberru Acar E. Akut dispne yönetimi. Türkiye Klinikleri J Fam Med-Special Topics 2010;1(4):75-83
8. Fara P. Joseph priestley: doctor phlogiston or reverend oxygen? Endeavour 2010; 34: 84-86.
9. Özlü. T, Çiledaâ A., Kaya A. Oksijen Tedavisi ve Diâer Solunumsal Tedaviler: Solunum Sistemi Hastalıkları. Ed. Özlü T, Metintaâ M, Karadaâ M, Kaya A. İstanbul Tıp Kitabevi, 2010; 1861-74.
10. Ersoy OEN. Kronik Obstrüktif Akciğer Hastalarında Evde Bakım. Kunter E, Kıraklı C, Aydoğdu M, editör. Kronik Solunum Hastalık- larında Evde Bakım. TÜSAD Eğitim Kitapları Serisi. 1. Baskı. Ankara: Renkform Matbaa; 2015. p.25-35.
11. Durna Z., Çevik Akyıl R. Kronik OBsturiktif Hastalığı olan bireyde evde bakım. Türkiye Klinikleri J Intern Med Nurs-Special Topics 2018;4(1):16-22
12. Küçükakgün, H., & Nuray, ENÇ. Oksijen tedavisi ve hemşirelik bakımı/güvenli oksijen uygulaması. Yoğun Bakım Hemşireliği Dergisi, 2021;25(1):10-22.
13. Mak V, British Thoracic Society Emergency Oxygen Guideline G, Group BTSEOGD. BTS guideline for oxygen use in adults in healthcare and emergency settings. Thorax 2017; 72: 1-90.
14. Kane B, Decalmer S, O'Driscoll BR. Emergency oxygen therapy: from guideline to implementation. Breathe 2013; 9(4): 246- 253.
15. Bellini L. Oxygen therapy and pulmonary oxygen toxicity. In: Fishman's Manuel of Pulmonary Disease and Disorders. McGraw-Hill Companies. 2002; 1049-58.
16. Börekçi Ş., Umut S. Oksijen Tedavisi. Türk Toraks Derneği Solunum cihazları rehberi. Türk Toraks Dergisi. 2011; 12(1): 12-18.
17. Ballenger JJ, Snow JB. (Çev. Ed. Senocak D, Kaleli Ç.)Otorinolaringoloji: Bas ve Boyun Cerrahisi. 15.Baskı. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri; 2000.
18. Nora H Cheung MD, Lena M, Napolitano MD. Tracheostomy: Epidemiology, Indications, Timing, Technique, and Outcomes. Respiratory Care.2014;59(6):895-919.

19. Shah R, Lander L, Berry JG, Nuessenbaum B, Merat A, Roberson DW. Tracheotomy Outcomes and Complications: A National Perspective. *Laryngoscope*.2012; 122(1):25-29.
20. Trakeotomi Endikasyonları ve Komplikasyonları <http://www.tkbbv.org.tr/dergi.aspx?Dergi=41&yil=2003&makale=5907> Erişim tarihi: 25.10.21
21. Kırca H, Çakın Ö, Cengiz M, Yılmaz M, Ramazanoğlu A.Yoğun Bakımda Trakeotomi: Endikasyonlar, Komplikasyonlar ve Prognoz. *J Turk Soc Intens Care*.2018;16:17-25. DOI: 10.4274/tybd.03064.
22. Karaman D, Kara D. Evde sağlık hizmeti verilen bireylerin hastalık durumlarının ve bakım ihtiyaçlarının değerlendirilmesi: zonguldak örneği. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2015; 4(3), 347-359.
23. Doğan R, Başaran B, Pınar HU, Arslan M. Evde Bakım İçin Trakeostomili Olarak Taburcu Edilen Hastaların Sonuçlarının Değerlendirilmesi. *J Turk Soc Intens Care* 2011;99-102.
24. Trakeostomi bakımı. Aydın İl Sağlık Müdürlüğü, Evde Sağlık Hizmetleri. Erişim adresi: <https://aydinesh.saglik.gov.tr/TR,111150/trakeostomi-bakimi.html> Erişim tarihi: 12.10.21
25. Özden, D., Taş Z., Yıldız M. Hemşirelerin Açık ve Kapalı Sistem Aspirasyon Yönteminde Serum Fizyolojik Uygulama Durumlarının ve Nedenlerinin Belirlenmesi. *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi*. 2009;3:18-29.
26. Kalender N., Tosun N. Endotrakeal Aspirasyon Öncesinde Tartışmalı Bir Uygulama: Serum Fizyolojik Kullanımı Gerekli mi? *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*. 2015. 82-89.
27. Nici L. ATS/ERS Pulmonary Rehabilitation Writing Com- mittee. American Thoracic Society/European Respiratory Society statement on pulmonary rehabilitation. *Am J Respir Crit Care Med*. 2006 Jun 15;173(12):1390-413.
28. Swigris JJ, Brown KK, Make BJ, Wamboldt FS. Pulmonary re- habilitation in idiopathic pulmonary fibrosis: a call for contin- ued investigation. *Respir Med*. 2008 Dec;102(12):1675-80.
29. Nici L. ATS/ERS Pulmonary Rehabilitation Writing Com- mittee. American Thoracic Society/European Respiratory Society statement on pulmonary rehabilitation. *Am J Respir Crit Care Med*. 2006 Jun 15;173(12):1390-413.
30. Schwarz MI, King TE Jr. *Interstitial lung diseases*, 4th ed. Hamilton, Ontario, London: BC Decker, 1-30, 2003.
31. Gosselink R. Breathing techniques in patients with chron- ic obstructive pulmonary disease (COPD). *Chron Respir Dis*. 2004;1(3):163-72.
32. Gosselink R. Breathing techniques in patients with chronic obstructive pulmonary disease (COPD). *Chron Respir Dis*. 2004;1:163-172.
33. Webber BA, Pryor JA, Bethune DD, Potter HM, McKenzie D. *Physiotherapy Techniques*. In: Pryor JA, Webber BA edi- tors. *Physiotherapy for respiratory and cardiac problems*. 2nd Ed Churchill Livingstone. Edinburgh; 1998.
34. Yozbatıran N, Tureyen ZC. Kronik Obstruktif Akciğer Hastalığında Pulmoner Rehabilitasyon. Tureyen C (Ed) *Uygulamalı Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon*. 3. baskı. Dokuz Eylül Üniv Rekt Matbaası, İzmir,409-426,1998.

35. Bach JR. Pulmonary rehabilitation in neuromuscular diseases. es. In: Fishman AP, Elias JA, Fishman JA, Grippi MA, Kaiser LR, Senior RM editors. Fishman's Pulmonary Diseases and Disorders. Volume 2. 3.ed. Mc Graw-Hill, New York; 1587- 1595, 1998.
36. Humberstone N. Respiratory treatment. In: Irwin S, Tecklin JS editors. Cardiopulmonary physical therapy. Volume one. The C.V. Mosby Company, St Louis; 230-249, 1985.
37. Ugalde V, Breslin EH, Walsh SA, Bonekat HW, Abresch RT, Carter GT, et al. Pursed lips breathing improves ventilation in myotonic muscular dystrophy. Arch Phys Med Rehabil. 2000;81(4):472-478.
38. Sharp JT, Druz WS, Moisan T et al. Postural relief of dyspnea in severe chronic obstructive pulmonary disease. Am Rev Resp Dis 1980; 122:201-211.
39. Gosselink R. Physiotherapy in respiratory disease. Breathe 2006; 3: 31-39.
40. Renfro KL. Effect of progressive relaxation on dyspnea and state of anxiety in patients with chronic obstructive pulmonary disease. Heart Lung 1988; 17:408-413.
41. Arıkan H. Kistik fibrozis ve bronşektazide pulmoner rehabilitasyon. In: Bilgiç H, Karadağ M, editors. Pulmoner rehabilitasyon. Sayı 8. İstanbul: Aves Yayıncılık; 167-178, 2009.
42. Flude LJ, Agent P, Bilton D. Chest physiotherapy techniques in bronchiectasis. Clin Chest Med 2012;33:351-361.
43. İnal-İnce D. Solunum fizyoterapisi: Solunum egzersizleri, solunum kas eğitimi, bronşiyal hijyen teknikleri. In: Bilgiç H, Karadağ M, editors. Pulmoner rehabilitasyon. Sayı 8. İstanbul: Aves Yayıncılık; 101-116, 2009.
44. Candemir İ, Ergün P. Pulmoner rehabilitasyon. In: Kartaloğlu Z, Okutan O, editors. Bronşektazi: Güncel tanı ve tedavi yaklaşımları. 1st ed. İstanbul: Deomed Publishing; 83-90, 2013.
45. Pasteur MC, Bilton D, Hill AT. British Thoracic Society guideline for non-CF bronchiectasis. Thorax 2010;65 Suppl 1: i1-58.
46. Button BM, Heine RG, Catto-Smith AG, Phelan PD, Olinsky A. Postural drainage and gastro-oesophageal reflux in infants with cystic fibrosis. Arch Dis Child 1997;76:148-50.
47. Prasad SA, Tannenbaum EL, Mikelsons C. Physiotherapy in cystic fibrosis. Physiotherapy in cystic fibrosis. J R Soc Med 2000;93:27-36.
48. Agostini P, Knowles N. Autogenic Drainage: the technique, physiological basis and evidence. Physiotherapy 2007;93:157-63.
49. Matthews LW, Doershuk CF, Wise M, Eddy G, Nudelman H, Spector S. A therapeutic regimen for patients with cystic fibrosis. J Pediatr 1964;65:558-75.